

توراه اور • پاراشاها برآشית • مامار 6

לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו

خوب نیست که آدمی تنها باشد؛
برای او یآوری در برابرش بسازم

پنهان‌سازی نام **אלקים (Elokim)**، که گویی با نور آشکار **ה'** مخالفت می‌کند،
خود «یاور» است: همچون لایه نقره‌ای پشت آینه، نور را به‌سوی بالا بازمی‌تاباند؛
نوری بازتابیده که از سرچشمه خود نیز فراتر می‌رود.

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی ییتسחק

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/bereishis/6

مقصود اصلی

پنهان سازی نام **אלקים** (אלקים, Elokim)، که گویی با نور آشکار **ה'** مخالفت می کند، خود «یاور» است: همچون لایه نقره ای پشت آینه، نور را به سوی بالا باز می تاباند؛ نوری بازتابیده که از سرچشمه خود نیز فراتر می رود.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره های کوچک در متن عبری، یادداشت های پایان متن هستند.

خلاصه مامار

مامار با آیه «زیرا نام چهار حرفی (**ה', Havayah**) و **אלקים**، خورشید و سپرند» آغاز می شود. **ה'** نوری است که همه چیز را پدید می آورد؛ اگر این نور بی پرده آشکار بود، آفریدگان یکسره در برابرش بی استقلال می شدند. **אלקים** سپر آن است و نور را می پوشاند تا موجوداتی جداگانه – «قومی» برای پادشاه – بتوانند وجود داشته باشند؛ و این نیروی پوشاننده، حضور الهی (**שכינה**, Shechinah)، یعنی حضور **ה'** در میان آفریدگان است. مقصود آن است که آن «چیز» آفریده شده سپس خود را در برابر **ה'** بی استقلال سازد؛ و هنگامی که نور الهی نیروهایی را پایدار می سازد که هرگز چنین نمی کنند، این همان تبعید **שכינה** است. کتاب مقدس **שכינה** را به آینه تشبیه می کند: لایه نازک نقره ای مانع دید می شود و نور بازتابیده ای پدید می آورد که آنچه را دید مستقیم نمی تواند نشان دهد، آشکار می سازد. از این رو، پنهان سازی **אלקים** نوری بازتابیده پدید می آورد که از **ה'** فراتر می رود؛ همچون «زن بافضیلت تاج شوهر خویش است». پس «مرد تنها» همان آشکاری بی مانع است و «یاوری در برابرش» همان پنهان سازی – یعنی بدن و نفیس حیوانی (**נפש הבהמית**, Nefesh HaBahamis) – که نور برتر از آن پدید می آید. پس از گناه، پوشش زمخت شد: «جامه های پوست»، یعنی پوسته نورانی (**קליפת נוגה**, kelipas nogah)؛ خدمت به **ה'** مانند دباغی پوست هاست. برکت های عروسی همین الگو را بیان می کنند.

طرح کلی

- 1** **ה' و سپر اלקים**
2-11
ה' نور آفریننده است؛ اگر بی پرده آشکار شود، آفرینش در برابرش بی استقلال خواهد شد. **אלקים** آن را می پوشاند تا موجودات جداگانه بتوانند وجود داشته باشند و فرمانروایی **ה'** و سکونت او (**שכינה**) در میان آفریدگان امکان پذیر شود.
- 2** **مقصود نزول و تبعید שכינה**
4-31
نور به موجودات جداگانه فرود می آید تا آنها خود را در برابرش بی استقلال سازند؛ این مایه رضایت **ה'** است. هنگامی که این نور هفتاد شاهزاده را پایدار می سازد و آنان مستقل باقی می مانند، این همان تبعید **שכינה** است.
- 3** **آینه و نور بازتابیده**
6-51
لایه نازک نقره ای آینه مانع دید می شود و نور را باز می تاباند. به همین ترتیب، پنهان سازی **אלקים** نوری بازتابیده پدید می آورد که از سرچشمه **ה'** فراتر می رود؛ همان گونه که زن تاج شوهرش می شود و روح برای عروج فرود می آید.
- 4** **یاوری در برابرش**
8-71
«مرد تنها» همان آشکاری کامل و بی استقلالی است؛ «یاوری در برابرش» همان پنهان سازی ای است که بدن و نفیس حیوانی را پدید می آورد و نوری برتر از آن سر برمی آورد – سرچشمه خنده و لذت آینده، فراتر از مرتبه **ה'**.

پس از گناه، پوششِ زمخت شد: **קליפת נוגה**، یعنی «جامه‌های پوست» که نیروهای بیرونی از آنها تغذیه می‌کنند. خدمت به **ה'** مانند دباغیِ پوست‌هاست؛ **חנוך** از پوستِ پالوده کفش ساخت.

حتی پیش از گناه نیز یآوری در برابرش وجود داشت: بالا بردن آنچه زیر حاجزی قرار دارد که در هر عالمی هست. پس از گناه، این کار پالودنِ **קליפת נוגה** است؛ پوسته‌ای که هنوز آن‌قدر نازک است که می‌تواند نورِ بازتابیده پدید آورد.

برکت‌های عروسی از «داماد و عروس» به «داماد همراه عروس» می‌رسند: عروس، فرمانروایی (**מלכות**, Malchus)، نخست دریافت می‌کند و سپس نوری می‌افزاید و تاجِ شوهرش می‌شود.

مفاهیم کلیدی

Garments of skin כתנות עור

پنهان‌سازیِ زمختِ پس از گناه، یعنی **קליפת נוגה**؛ خدمتِ انسان این است که آن را «دباغی» کند و تاریکی را به نور بدل سازد.

Kelipas nogah קליפת נוגה

«پوسته درخشان» آمیخته از خوبی و بدی که به چیزهای مجاز حیات می‌بخشد و خوبی آن را می‌توان بالا برد.

The partition פרסא

جدایی‌ای که در هر عالمی وجود دارد، مانند دیافراگم در بدن و مرز میانِ عالمِ صدور (**אצילות**, Atzilus) و عالمِ آفرینش (**בריאה**, Beriah)؛ آنچه باید بالا برده شود، در پایین آن قرار دارد.

Havayah and Elokim הוי"ה ואלקים

ה' نوری است که همه‌چیز را پدید می‌آورد؛ **אלקים** سپری است که آن را می‌پوشاند و وجودِ جداگانه را ممکن می‌سازد.

Reflected light אור חוזר

نوری که چون راهش بسته شود به‌سوی بالا بازمی‌گردد، همچون نوری که از نقرهٔ پشتِ آینه بازتابیده می‌شود؛ این نور از سرچشمهٔ نورِ مستقیم فراتر می‌رود.

Exile of the Shechinah גלות השכינה

هنگامی که نورِ الهی نیروهایی را پایدار می‌سازد که خود را در برابر **ה'** بی‌استقلال نمی‌سازند، برخلاف مقصودِ آفرینش.

Helper opposite him עזר כנגדו

پنهان‌سازی‌ای که گویی با آشکاری مخالفت می‌کند، اما با پالوده‌شدن سرچشمهٔ نوری عظیم‌تر می‌شود.

ה' ו סֵפֶר אֱלֹקִים

1 لا טוב היות האדם לבדו^{1,2} אעשה לו עזר כנגדו. כתיב כי שמש ומגן הוי"ה אלקים.³

«تنها بودنِ آدم خوب نیست؛ یآوری در برابر او برایش می‌سازم.» نوشته شده است: «زیرا הוי"ה و Elokim خورشید و سپر است.»

این گفتار حسیدی (מאמר, maamar) با سخنان ה' پیش از آفرینش حوا (חווה) آغاز می‌شود (בראשית 2:18) و آن‌ها را در کنار תהלים 84:12 قرار می‌دهد: «زیرا הוי"ה و Elokim خورشید و سپر است.» این دو نام به خورشید و سپر محافظ آن تشبیه خواهند شد.

פִּי הוִי"ה הוּא גִּילּוּי וְהַמְשַׁכַּת הָהָאָרָה לְהִיּוֹת מְקוֹר לְהַתְהוּוֹת הָעוֹלָמוֹת כִּי הוִי"ה מְלִשׁוֹן הַתְהוּוֹת⁴ כְּנוּדָע.

یعنی: הוי"ה آشکار شدن و امتداد یافتنِ روشنایی است، تا سرچشمهٔ پدیدآمدنِ عوالم باشد؛ زیرا הוי"ה از واژهٔ «پدیدآمدن» (התהוות, hishavus) گرفته شده است، چنان‌که شناخته است.

نام הוי"ה را مرتبط با התהוות می‌دانند: این نور سرچشمهٔ همهٔ هستی است. (در یادداشت‌های Kehot آمده است که در یکی از دست‌نوشته‌ها، تسماح تسدک (הצמח צדק) واژه را اصلاح کرده و به جای آن מהוה (mehaveh)، به معنای «به‌وجود می‌آورد»، نوشته است.)

אך אם היה הארה זו מתגלית ונמשכת להיות חיות לנבראים כמו שהיא בעצמותה לא היו הנבראים כלל על אופן שהם עתה

اما اگر این روشنایی آن‌گونه که در ذاتِ خود هست آشکار می‌شد و امتداد می‌یافت تا نیروی حیات (חיות, chayus) برای آفریدگان باشد، آفریدگان اصلاً به صورتی که اکنون هستند وجود نمی‌داشتند؛

اگر آن نور آفریننده آن‌گونه که حقیقتاً هست آشکار می‌شد، آفریدگان نمی‌توانستند به صورتی که اکنون هستند وجود داشته باشند.

כי לא היה יכול להיות מציאות יש ונפרד כמו שהוא עתה מאחר שאור וחיות המהוה היה מאיר עליו בגילוי אלא היו בבחי' ביטול המציאות מכל וכל כמו שהוא קמ"י [קמיה] ית' דכולא כלא חשיבי.⁵

زیرا ممکن نبود وجودی «چیز» و جداگانه، آن‌گونه که اکنون هست، پدید آید؛ چراکه نور و نیروی حیاتی که آن را به‌وجود می‌آورد، آشکارا بر آن می‌تابید؛ بلکه آفریدگان در حالتِ **بیטול** مطلق وجود می‌بودند، همان‌گونه که در پیشگاه او، متبارک باد، همه‌چیز هیچ به شمار می‌آید.

زیرا تا وقتی نور آفریننده آشکارا بر آن‌ها می‌تابید، هیچ موجودی نمی‌توانست چون موجودی مستقل‌نما و جداگانه («چیزی»، יש, yesh) وجود داشته باشد؛ هستی‌شان به‌کلی در حالتِ **بیטול** قرار می‌گرفت، درست همان‌گونه که در پیشگاهِ خودِ ה' «همه‌چیز هیچ به شمار می‌آید».

2 ولזאת עשה השי"ת [השם יתברך] מגן ונרתק לשם הוי"ה והוא בחי' שם אלקים⁶ שמעלים ומסתיר תוקף

ההארה

ازاین رو **ה'**، که مبارک باد، برای نام چهارحرفی (**ה'**، Havayah) سپر و غلافی قرار داد؛ و این همان مرتبه نام **אלקים** (אלקים، Elokim) است که شدت تابش را می پوشاند و پنهان می سازد،

پس **ה'** برای نام **ה'** «سپر» یا غلافی – یعنی مرتبه نام **אלקים** – قرار داد که شدت نور را می پوشاند، همان گونه که غلافی نور خورشید را کم می کند.

והיינו ע"י גבורות וצמצומים ואז יכול להיות התהוות היש ונפרד וזהו פי' שם אלקים לשון שררה כי אין מלך בלא עם.^{7,8}

یعنی به واسطه سخت گیری ها (גבורות، gevuros) و انقباض ها (צמצומים، tzimtzumim)؛ و آنگاه پدید آمدن «چیز» (יש، yesh) و امر جداگانه ممکن می شود. و این معنای نام **אלקים** است: این نام بر فرمانروایی دلالت دارد، زیرا «هیچ پادشاهی بدون مردم نیست».

אלקים از راه سخت گیری ها (gevuros) و انقباض ها (tzimtzumim) عمل می کند و برای موجودات جداگانه مجال پدید می آورد. از همین رو **אלקים** بر فرمانروایی دلالت دارد: پادشاه به مردمی نیاز دارد که از او متمایز باشند.

ובחי' זו הוא הנק' ג"כ בשם שכינה כי שכינה הוא מלשון ושכנתי בתוכם⁹ שע"י מדה זו הוא מתלבש
בנבראים

و این مرتبه را همچنین «حضور الهی» (שכינה، Shechinah) می نامند؛ زیرا Shechinah از تعبیر «و در میانشان سکونت خواهم گزید» گرفته شده است، چراکه به واسطه این صفت، او در مخلوقات متلبس می شود؛

همین نیروی پوشاننده، Shechinah است؛ این نام از عبارت «و در میانشان سکونت خواهم گزید» (ושכנתי، veshachanti) گرفته شده است (שמות 25:8)؛ به واسطه آن، **ה'** در موجودات آفریده شده سکونت می گزیند و در آنها متلبس می شود.

משא"כ אם היה ההארה מתגלית כמו שהיא בעצמותה לא היו הנבראים יכולים להכיל אותה כלל
וכנ"ל.

درحالی که اگر تابش، همان گونه که در ذات خود هست، آشکار می شد، مخلوقات اصلاً نمی توانستند آن را در خود جای دهند، چنان که پیش تر گفته شد.

بدون آن، مخلوقات به هیچ وجه نمی توانستند نور را در خود جای دهند.

مقصود نزول و تبعید שכینה

3 והנה נז' [נזכר] בדרז"ל [בדברי רבותינו זכרונם לברכה] ענין גלות השכینה כמו שאמרו גלו לאדום שכینה

עמהם¹⁰ גלו לבבל כו'.¹¹

اکنون، موضوع تبعید حضور الهی (שכینה, Shechinah) در سخنان حکیمان ما ז"ل یاد شده است؛ چنانکه گفتند: «به ادوم تبعید شدند - حضور الهی با آنان بود؛ به بابل تبعید شدند...» و جز این.

حکیمان از «تبعید حضور الهی» سخن می‌گویند: هر جا بنی اسرائیل به تبعید رفتند، چه به ادوم (روم) و چه به بابل، حضور الهی نیز با آنان رفت (Sifrei Bamidbar 161; מגילה 29a).

וענין גלות זה הוא כך בהיות כי תכלית ירידת והמשכת אור אלקותו ית' שנמשך להתלבש בנבראים ולהחיותו ע"י צמצום דשם אלקים כנ"ל עד שיהיו מתהוים באופן שהם בחי' יש ונפרד. הוא בשביל שאח"כ יתבטל היש לאין

و معنای این تبعید چنین است: غایت نزول و افاضة نور الوهیت او، که متبارک است، - نوری که فرود می‌آید تا در مخلوقات پوشیده شود و از راه انقباض (צמצום, tzimtzum) نام اלקים (אלקים, Elokim)، چنانکه پیش‌تر گفته شد، به آنان حیات ببخشد - این است که آنان به‌گونه‌ای پدید آیند که مرتبه‌ای از «چیز» و جدا باشند، تا پس از آن این «چیز» به «نیستی» خودنفی‌گر شود.

برای توضیح: نور الوهی از راه انقباض اלקים فرود می‌آید و در مخلوقات پوشیده می‌شود و به آنان حیات می‌بخشد؛ بدین‌سان آنان به‌صورت موجوداتی جداگانه پدید می‌آیند. مقصود از این نزول آن است که این «چیز» سپس به «نیستی»، یعنی سرچشمه الهی خود، خودنفی‌گر شود.

ע"ד מ"ש וצבא השמים¹² לך משתחווים שכל המלאכים צבא מעלה מיכאל וגבריאל כו' עם שהם בחי' יש ודבר¹³ אבל הם בטלים אל האין.

همان‌گونه که نوشته شده است: «و سپاه آسمان در برابر تو سجده می‌کنند»: همه فرشتگان، سپاه بالا، میکائیل و جبرئیل و جز آنان، با آن‌که مرتبه‌ای از «چیز» و موجودی‌اند، به «نیستی» خودنفی‌گرند.

در مورد فرشتگان نیز چنین است: «سپاه آسمان در برابر تو سجده می‌کنند» (נחמיה 9:6). هرچند میکائیل، جبرئیل و همه سپاه آسمانی موجوداتی واقعی‌اند، در برابر ه' خودنفی‌گرند.

4 **וזהו נח"ר [נחת רוח] לפניו ית' שיהיה יש ושיתבטל ובזאת דוקא הוא חפץ. ובשביל זה היה ירידת הארת אלקותו ע"י העלמים והסתרים עד שיהיה התהוות היש כנ"ל וכדכתיב כל הנקרא בשמי¹⁴ ולכבודי בראתיו וגו'.**

و این است خشنودی پیشگاه او، متبارک باد: آن که وجودی مستقل (יש، yesh؛ چیزی که خود را قائم به ذات می نمایند) پدید آید و به خودنهی گری (بیטول، bittul) برسد؛ و خواست او مشخصاً همین است. از این رو، تابش الوهیت او از راه حجابها و پوشیدگیها فرود آمد تا وجود مستقل پدید آید، چنان که پیشتر گفته شد؛ و چنان که نوشته شده است: «هر که به نام من خوانده می شود، او را برای جلال خویش آفریدم...»

خشنودی ה' دقیقاً در همین است: آن که وجودی مستقل به خودنهی گری برسد. برای همین، نور او از راه حجابها فرود آمد، چنان که آمده است: «او را برای جلال آفریدم» (ישעיהو 43:7).

اבל בחי' גלות השכינה הוא כשנמשך הארת אלקותו ית' הנק' בשם שכינה ומתלבשת בע' [בשבטים] שרים להחיותן והם יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] לי יאורי¹⁵ כו' רק דקרו ליה אלקא דאליא.¹⁶

اما تبعید حضور الهی (שכינה، Shechinah) آن گاه است که تابش الوهیت او، که به نام حضور الهی خوانده می شود، به هفتاد سرور فرود می آید و در آنان جامه می پوشد تا به آنان حیات بخشد؛ و آنان خود وجود و واقعیتی مستقل اند: «رود من از آن من است...»؛ بالاین همه، او را فقط «**אלקא דאליא**» می خوانند.

تبعید **שכינה** آن گاه است که نور الهی به درون «هفتاد سرور»، یعنی سرپرستان روحانی هفتاد ملت، فرود آورده می شود و به آنان حیات می بخشد؛ درحالی که آنان خود را مستقل می پندارند، همچون فرعون که می بالید: «رود من از آن من است» (יחזקאל 3:29). آنان ה' را فقط «**אלקא دאליא**» می خوانند (Menachos 110a): نیرویی برتر از نیروی خودشان، نه آن یگانه ای که در برابرش هیچ اند.

אשר זהו בחי' גלות ממש מאחר שלא נעשה בחי' ביטול אח"כ מירידה זו.

این تبعید واقعی است، زیرا پس از این نزول، هیچ خودنهی گری ای پدید نیامد.

از آن جا که این نزول هیچ خودنهی گری ای به بار نمی آورد، این تبعیدی حقیقی است: نور، آنچه را که هرگز به سوی ה' باز نمی گردد، سرپا نگه می دارد.

וזהו הפך הכוונה כנ"ל והוא סוד גלות השכינה שהארת אלקות מקור חי העולמים נשפלת ונגלית עד תחתית המדרגות שהם מדור הקליפות והיכלות החיצונים וכדוד:

و این برخلاف مقصود است، چنان که پیش تر گفته شد؛ و این راز تبعید **שכינה** است: تابش الوهیت، سرچشمه حیاتِ عوالم، فروکاسته و آشکار می شود تا به پایین ترین مراتب برسد؛ همان جا که جایگاه پوسته ها (**קליפות**, kelipos؛ نیروهای پوشاننده) و تالارهای بیرونی است، چنان که معلوم است:

این، مقصود آفرینش را ناکام می گذارد: نوری که سرچشمه همه حیات است، تا پایین ترین مراتب فرو می افتد؛ قلمرو **קליפות**، نیروهای پوشاننده، و تالارهای بیرونی آنها.

بخش 3 • 51-6

آینه و نور بازتابیده

5 **והנה השכינה נקראת בכתוב בשם מראה. כמ"ש במראה אליו אתודע.¹⁷ והענין שהוא עד"מ כמו**

המראה הגשמית שפעולתה להראות לאדם מה שמלאחוריו

اکنون حضور الهی (**שכינה**, Shechinah) در کتاب مقدس «آینه» نامیده می شود؛ چنان که آمده است: «در رؤیا (مראה, mar'ah) خود را به او می شناسانم.» مقصود این است که به عنوان تمثیل، مانند آینه ای واقعی که کارش نشان دادن چیزی است که پشت سر شخص قرار دارد.

کتاب مقدس، **שכינה** را «آینه» می نامد: «در رؤیا (مראה، که معنای «آینه» نیز دارد) خود را به او می شناسانم» (اعداد ۱۲:۶). آینه به شخص نشان می دهد آنچه پشت سر اوست.

והיינו ע"י שהזכוכית מצופה בצפוי כסף שהוא מכסה ומסתיר על הזכוכית ומונע את הראות בלתי תוכל להתפשט עוד להלאה.

این از آن روست که شیشه با پوششی از نقره پوشانده شده است؛ پوششی که شیشه را می پوشاند و پنهان می کند و مانع دیدن می شود، به گونه ای که دید دیگر نمی تواند فراتر برود.

این کار از آن رو ممکن است که پشت شیشه با نقره پوشانده شده است؛ این پوشش مانع می شود که خط دید از شیشه بگذرد.

ומחמת העכוב והמניעה נעשה אור חוזר עד שתפול הראות גם לאחוריו (وهוא מכח הזכוכית והצפוי) מה שלא היה יכול לראות אם לא היה צפוי זה.

و به سبب این مانع و بازدارندگی، نور بازتابیده پدید می آید، تا آن جا که نگاه حتی به پشت سر شخص نیز می رسد (و این به نیروی شیشه و پوشش است)؛ چیزی که اگر این پوشش نبود، نمی توانست ببیند.

وقتی مسیر دید مسدود می شود، نور بازتاب می یابد و دیدن آنچه پشت سر است را ممکن می سازد؛ چیزی که بدون این پوشش ممکن نبود.

אך מ"מ היינו דוקא כשהיא מצופה ומכוסה בכסוי דק וקלויש כמו הכסף אבל כשהיא מכוסה בכיסוי עב וחשוך לא יראה בה כלום.

بااین‌همه، این فقط هنگامی رخ می‌دهد که آینه با پوششی نازک و ظریف، مانند نقره، پوشانده شده باشد؛ اما اگر پوشش آن ضخیم و تیره باشد، چیزی در آن دیده نمی‌شود.

اما پوشش باید نازک، مانند نقره، باشد؛ پوششی ضخیم و تیره چیزی را بازتاب نمی‌دهد.

6 וכך יובן הנמשל. והוא כי הנה שם הוי"ה הוא בבחי' המשכה מלמעלה למטה כנ"ל

و بدین‌سان، وجه انطباق تمثیل فهمیده می‌شود. نام چهارحرفی (הוי"ה, Havayah) مرتبه فرودآوردن از بالا به پایین است، چنان‌که پیش‌تر گفته شد؛

در تطبیق: הוי"ה همان نوری است که، چنان‌که پیش‌تر توضیح داده شد، رو به پایین جاری می‌شود.

ובחי' מל' ית' שהוא הנק' בשם אלקים היינו בחי' צמצום והסתר שבה מסתתר' [מסתתר] ומתעלמת ההארה בלתי תתפשט ותתגלה עוד כנ"ל.

و مرتبه فرمانروایی (מלכות, Malchus) او، متبارک باد، که به نام **אלקים (אלקים, Elokim)** خوانده می‌شود، مرتبه انقباض (צמצום, tzimtzum) و پوشیدگی است؛ در آن، روشنایی پنهان و مستور می‌شود، تا دیگر گسترش نیابد و آشکار نگردد، چنان‌که پیش‌تر گفته شد.

فرمانروایی ה'، یعنی **מלכות**، که **אלקים** نامیده می‌شود، همان «پوشش» پنهان‌کننده‌ای است که نور را پس می‌زند و مانع گسترش بیشتر آن می‌شود.

ומחמת צמצום והעלם זה נעשה אור חוזר שהוא חוזר ועולה למעלה מעלה יותר מכפי ערך כח מקור ההארה המתפשטת דשם הוי"ה

و به سبب این انقباض و پوشیدگی، نور بازتابیده (**אור חוזר, or chozer**) پدید می‌آید؛ نوری که بازمی‌گردد و بسیار بالاتر از اندازه توان سرچشمه روشنایی گسترش‌یابنده **הוי"ה** صعود می‌کند؛

به سبب آن پوشیدگی، «نور بازتابیده» (**אור חוזר, or chozer**) پدید می‌آید؛ نوری که دوباره به سوی بالا صعود می‌کند و حتی از سرچشمه نور مستقیم **הוי"ה** نیز فراتر می‌رود.

وּכְמִ"שׁ אֶשֶׁת חֵיל עַמִּי¹⁸ [עטרת בעלה] וְכָתִיב וְהָיָה אֹר הַלְבָנָה¹⁹ כְּאֹר הַחֲמָה כו'. וְהֵינּוּ כְּמִשַּׁל הַמְּרָאָה שְׁעִי הַכִּיסוּי הַמִּסְתִּיר וּמוֹנֵעַ הַתַּפְשֻׁטוֹת הַהָאֵרָה נַעֲשֶׂה אוֹ"ח [אור חוזר] עַד לַמְּרָחֵק וּד"ל [ודי למבין].

چنانکه نوشته شده است: «زنی توانمند تاج شوهر خویش است»، و نیز نوشته شده است: «و نور ماه همچون نور خورشید خواهد بود...» و غیره. این همانند تمثیل آینه است: پوششی که روشنایی را می‌پوشاند و مانع گسترش آن می‌شود، نوری بازتابیده پدید می‌آورد که تا فاصله‌ای دور می‌رسد؛ و همین برای اهل فهم بس است.

از همین‌روست که «زنی توانمند تاج شوهر خویش است» (משלי 12:4)، و در آینده «نور ماه همچون نور خورشید خواهد بود» (ישעיהו 30:26): جنبه دریافت‌کننده و پوشاننده – ملکوت، «زن» و «ماه» – به سوی بخشنده و حتی فراتر از او صعود خواهد کرد.

וּזִי"ש [וזהו שכתוב] עוֹלָת שַׁבָּת בַּשַּׁבָּתוֹ.²⁰ וְכֵן מִ"שׁ רִז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] (כתובות סא) ע"פ בעולת בעל²¹ בעלייתו של בעל²² עולה עמו כו'.

و این است معنای آنچه نوشته شده است: «قربانی سوختنی شبات در شبات خود» (עולת, olas). و نیز آنچه حکیمان ما، یادشان گرامی، درباره «همسر مرد» (בעולת בעל, be'ulas ba'al) گفته‌اند (כתובות 61): «با صعود شوهر، او نیز همراه او صعود می‌کند» (בעלייתו, be'aliyaso) و غیره.

همچنین «قربانی سوختنی شبات» (عولت, olas, از علة, olah), به معنای «صعود» (במדבר 28:10); و قرائت حکیمان از בעולת בעל (be'ulas ba'al), یعنی «همسر مرد»، به صورت בעלייתו (be'aliyaso), یعنی «در صعود شوهرش»، که او نیز همراه او صعود می‌کند (כתובות 61a).

וְעַמִּי"שׁ ע"פ הַרְאִינִי אֶת מְרָאִיךְ^{23,24} כו' שְׁזָהוּ ג"כ עֵינֶיךָ יְרִידַת הַנִּשְׁמָה בַּגּוֹף הַמִּסְתִּיר שֶׁהוּא צוֹרֵךְ עָלֶיהָ לַחֲזוֹר מִמָּטָה לַמַּעֲלָה לַהֲתַכְלִל בְּאֹר ה' כו'.

و نیز بنگرید به آنچه درباره آیه «چهره‌ات را به من بنما...» نوشته شده است: این نیز همان معنای فرودآمدن نفس به درون بدن پوشاننده است؛ فرودآمدنی که برای صعود است، تا نفس از پایین به بالا بازگردد و در نور ه' درآمیزد و غیره.

آلتر ربه (ادمو"ר הזקן) در گفتار خود درباره «چهره‌ات را به من بنما...» (שיר השירים 2:14) به این نکته اشاره می‌کند: فرودآمدن نفس به درون بدن پوشاننده نیز برای صعودی بزرگ‌تر، بازگشت به نور ه' است.

یاوری در برابرش

7 **وهוא ג"כ מ"ש ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור**²⁵ **וילבשם שהוא בחי' לבוש המכסה ומעלים**
וע"י לבוש והעלם זה נעשה אח"כ הכאת האור חוזר כנ"ל.

و این نیز همان است که نوشته شده است: «و ה' אלקים برای آدم (آدم) و همسرش جامه‌هایی از پوست ساخت و آن‌ها را پوشاند»: این مرتبه جامه‌ای است که می‌پوشاند و پنهان می‌کند؛ و به واسطه این جامه و پوشیدگی است که پس از آن، چنان‌که پیش‌تر گفته شد، برخورد نور بازتابیده پدید می‌آید.

همین معنا در آیه «و ה' אלקים برای آدم و همسرش جامه‌هایی از پوست ساخت» (בראשית 3:21) نیز آمده است: جامه می‌پوشاند و پنهان می‌کند، و به واسطه آن، نور بازتابیده «ضربه» می‌زند و رو به بالا بازمی‌گردد.

וזהו לא טוב היות האדם לבדו.²⁶ **פי' וענין היות האדם לבדו היינו להיות הכל המשכה בבחי' גילוי**
מלמעלה שז"ס [שזה סוד] אדם העליון שם מ"ה [שם מ"ה] על הכסא דמות כמראה אדם²⁷ **כו'**

و این است معنای «خوب نیست که انسان تنها باشد». یعنی مقصود از «تنها بودن انسان» آن است که همه‌چیز به صورت جریان آشکار از بالا امتداد یابد؛ و این راز آدم برین، نام **م"ה** (Mah)، است: «بر تخت، صورتی همچون سیمای انسان...» و جز این.

اکنون آیه آغازین: «تنها بودن انسان» یعنی همه نور الهی آشکارا از بالا به پایین جریان یابد. این نور همان «آدم برین»، نام **م"ה** (Mah) است: نام چهارحرفی (ה', Havayah) که با الف‌ها بسط یافته و ارزش عددی‌اش ۴۵ است، همانند آدم (آدم)؛ حزقیال آن را «صورتی همچون سیمای انسان» بر تخت دید (יחזקאל 1:26).

שיהיה בבחי' גילוי مאליו ומעצמו למטה שאז היה הכל בבחי' ביטול כמו שהוא למעלה בבחי' יחוי'ע
[יחודא עילאה]²⁸ דכולא כלא חשיבי כאין ואפס וזהו היות האדם לבדו ר"ל [רוצה לומר] שהי' [שהיה] הכל
בביטול אליו ית'.²⁹

به‌گونه‌ای که خودبه‌خود و از خود در پایین آشکار شود؛ زیرا در آن صورت، همه‌چیز در حالت خودنفی‌گری (ביטול, bittul) بود، همچنان‌که در بالا، در مرتبه یگانگی برتر (יחודא עילאה, yichuda ila'ah)، که در آن «همه هیچ به‌شمار می‌آید»، چون هیچ و نیستی است. و این است معنای «تنها بودن انسان»: یعنی همه‌چیز در برابر او، متبارک باد، در حالت خودنفی‌گری باشد.

در آن حالت، نور به‌خودی‌خود در پایین آشکار می‌شد. آن‌گاه همه‌چیز در حالت خودنفی‌گری بود، همانند «یگانگی برتر»، که در آن همه‌چیز در برابر **ه'** هیچ است. این همان «تنها بودن انسان» است: تنها **ه'** است و هیچ چیز دیگری احساس نمی‌شود که وجود داشته باشد.

اعשה לו עזר כנגדו שיהיה עזר וסיוע מבחי' כנגדו³⁰ דוקא דהיינו מבחי' הצמצום והסתרת המגד להתפשטות ההארה כנ"ל שמחמת זה מתהווה הגוף ונפש הבהמית שהם בחי' יש ונפרדים כנ"ל

«برای او یآوری در برابرش بسازم»: یعنی یاری و پشتیبانی مشخصاً از مرتبۀ «در برابرش» باشد؛ یعنی از مرتبۀ انقباض (צמצום, tzimtzum) و پوشیدگی‌ای که در برابر گسترش تابش می‌ایستد، چنان‌که پیش‌تر گفته شد. به سبب همین امر است که جسم و نفس حیوانی (نפש הבהמית, Nefesh HaBahamis) پدید می‌آیند؛ آن‌ها موجوداتی «چیزوار» و جداافتاده‌اند، چنان‌که پیش‌تر گفته شد؛

«برای او یآوری در برابرش بسازم»: یاری دقیقاً از چیزی می‌آید که در برابرش می‌ایستد (כנגדו, kenegdo, «در برابرش»؛ מנגד, menaged, «مخالفت می‌کند») — یعنی انقباض و پوشیدگی‌ای که در برابر گسترش نور مقاومت می‌کند و موجب پیدایش جسم و نفس حیوانی، یعنی موجوداتی «چیزوار» و جداافتاده، می‌شود.

ומזה דוקא יהיה העזר כי מהעלם זה נעשה אח"כ או"ח [אור חוזר] למעלה מעלה.

و یاری مشخصاً از همین‌جا خواهد آمد، زیرا از این پوشیدگی است که پس از آن نور بازتابیده تا مراتب بسیار بالاتر پدید می‌آید.

از همین پوشیدگی است که نور بازتابیده برمی‌خیزد و باز هم بالاتر می‌رود؛ این همان «یاری» است.

8 וכמ"ש צחוק עשה לי אלקים³¹ שעיקר הצחוק והתענוג לע"ל [לעתיד לבוא] ישמח ה' במעשיו נמשך משם אלקים

و چنان‌که نوشته شده است: «**אלקים** برای من خنده پدید آورده است»: اصل خنده و لذت در زمان آینده – «**ה'** در کارهای خویش شادمان خواهد شد» – از نام **אלקים** (אלקים, Elokim) سرچشمه می‌گیرد،

سخنان ساره (שרה) هنگام تولد اسحاق (יצחק)، «**אלקים** برای من خنده پدید آورده است» (בראשית 21:6)، نشان می‌دهد که خنده و لذت نهایی آینده، هنگامی که «**ה'** در کارهای خویش شادمان خواهد شد» (תהלים 104:31)، از رهگذر نام **אלקים**، نیروی پنهان‌سازی، حاصل می‌شود.

כמ"ש במ"א שע"ז יהיה אח"כ הגילוי מבחי' שלמעלה משם הוי"ה כמ"ש עד יעבור עמך³² הוי"ה והוא בחי' אשר לא ישב אדם שם³³ כמ"ש ע"פ בעטרה שעטרה לו אמו^{34, 35} כו'.^{36, 37}

چنان‌که در جای دیگری توضیح داده شده است، به‌واسطهٔ این امر، پس از آن تجلی‌ای از مرتبه‌ای فراتر از نامِ **הוי'** خواهد بود؛ چنان‌که نوشته شده است: «تا قوم تو بگذرند، **הוי'**»؛ و این همان مرتبهٔ «جایی است که هیچ انسانی در آن سکونت نکرده است»، چنان‌که در شرح آیهٔ «با تاجی که مادرش برای او نهاد» و جز آن آمده است.

از رهگذر پنهان‌سازیِ **אלקים**، تجلی‌ای از ورايِ حتی **הוי'** پدید خواهد آمد. در سرودِ دریا، عبارتِ «تا قوم تو بگذرند، **הוי'**» (**שמות 15:16**) به این معناست که تا اسرائیل عبور کند؛ این **מאמר** (maamar) آن را به معنای عبور از ورايِ **הוי'** می‌خواند، به‌سوی مرتبه‌ای که «هیچ انسانی (**אדם**, adam) در آن سکونت نکرده است» (**ירמיהו 2:6**)، و حتی از «آدم برین» نیز فراتر است.

بخش 5 • 91-11

جامه‌های پوست و خدمتِ پالایش

9 והנה אחר חטא אדה"ר [آدم הראשון]³⁸ כתיב כתנות עור בעי"ן.

اکنون، پس از گناهِ آدمِ نخستین (**آدم הראשון**)، نوشته شده است: «جامه‌های پوست»، با حرفِ عֵיִן (**עין**, Ayin).

پس از گناه، جامه‌های آدم «پوست» نامیده می‌شود (**עור**, or، با حرفِ عֵיִן)، نه «نور» (**אור**, or، با حرفِ الف). میدراش نقل می‌کند که در طومارِ توراتِ ربی میر (**רבי מאיר**) آمده بود «جامه‌های نور» (**ברשיתس رباہ** (**בראשית رבה**) 20:12)؛ و حاشیه‌ای از **תְּסִמַּח יְסִיד** (**הצמח צדק**) بر این maamar، که در یادداشت‌های Kehot نقل شده، از «جامه‌های نور، با حرفِ الف» سخن می‌گوید.

כי מקודם החטא היה כסוי וההעלם דק ביותר³⁹ דהכתיב ויניחהו בג"ע [בגן עדן]⁴⁰ כו' אבל אחר החטא הוא בחי' הכנגדו ביותר שהוא בחי' קליפת נוגה וזהו ענין כתנות עור.

زیرا پیش از گناه، پوشش و پنهان‌بودن بسیار لطیف بود، چنان‌که نوشته شده است: «و **ה'** او را در باغ عدن جای داد...»؛ اما پس از گناه، مرتبه‌ای پدید آمد که بیش از همه در برابر او قرار دارد؛ یعنی مرتبهٔ پوستهٔ درخشان (**קליפת נוגה**, kelipas nogah). و این همان معنای «جامه‌های پوست» است.

پیش از گناه، لایهٔ پوشاننده بسیار لطیف بود و با باغِ عدنی که **ה'** او را در آن جای داد تناسب داشت (**בראשית 2:15**). پس از گناه، «مقابل‌بودن» بسیار زمخت‌تر شد: پوستهٔ درخشان (**קליפת נוגה**)، پوسته‌ای که نیکی و بدی را درهم می‌آمیزد. این همان «جامه‌های پوست» است.

כי הנה עיקר⁴¹ ענין יניקת החיצונים הוא ע"י העור כי יניקתם הוא מבחי' השערות כמ"ש כרחל לפני גוזזיה נאלמה⁴² (עמ"ש פ' פנחס ע"פ צו את קרבני⁴³ כו')

זیرا سرچشمه اصلی تغذیه نیروهای بیرونی از راه پوست است، چون تغذیه آنها از مرتبه موهاست؛ چنانکه نوشته شده است: «چون میشی که در برابر پشم‌چینانش خاموش است» (و بنگرید به آنچه در پرشت پینخاس (פִּינְחָס)، بر آیه «فرمان بده... قربانی من...» نوشته شده است)،

پوست جایی است که نیروهای بیرونی (پوسته‌ها) از آن تغذیه می‌کنند، زیرا از مرتبه «موها» نیرو می‌گیرند؛ چنانکه آمده است: «چون میشی که در برابر پشم‌چینانش خاموش است» (ישעיהו 53:7). آتِر ربه در اینجا به گفتار خود در پینخاس اشاره می‌کند.

ועיקר צמיחת השערות הוא ע"י העור שיש בו גומות שמהם השערות צומחות כו' כמ"ש גבי פרה אדומה⁴⁴ היו בה שתי שערות בתוך גומא⁴⁵ א' פסולה כו'

و رویش اصلی موها به واسطه پوست است؛ پوستی که منفذهایی دارد و موها از آنها می‌رویند و غیره. چنانکه درباره گاو سرخ گفته شده است: «اگر دو تار مو در یک منفذ باشد، مردود است» و غیره؛

مو از منفذهای پوست می‌روید؛ هلاخا این نکته را به رسمیت می‌شناسد، زیرا گاو سرخی که دو تار مو از یک منفذ داشته باشد مردود است (משנה 2:5 Parah).

ובפרק העור והרוטב⁴⁶ נקב שאין הדיו עובר עליו כו' ולכן העבודה הוא עד"מ עבוד עורות.⁴⁷

و در فصل «Ha'or Veharotev» آمده است: «سوراخی که مرکب از روی آن نمی‌گذرد» و غیره. بنابراین، خدمت (עבודה, avodah) به طریق تمثيل، همان دباغي پوست‌ها (עִבּוּד, ibbud) است.

تلمود، هنگام بحث از پوستی سوراخ‌دار که موها از آن می‌گذرند، از سوراخی و از مرکبی سخن می‌گوید که روی آن نوشته شده است (חולין 119b). از این رو، خدمت الهی با دباغي پوست‌ها مقایسه می‌شود: واژه avodah، به معنای «خدمت»، با ibbud، به معنای «پردازش» پوست‌ها، هم‌ریشه است؛ یعنی کارکردن بر «پوست» زمخت تا آماده استفاده شود.

10 וזה נק' עובד אלקים⁴⁸ שמתקן הסתר בחי' העור הנ"ל הנמשך משם אלקים להיות אתהפכא חשוכא לנהורא כו'.

و این «خدمت‌گزارِ اَلِکِیم (אלקים, Elokim)» نامیده می‌شود؛ یعنی «عوبد اَلِکِیم» (oved Elokim): کسی که پوشیدگی جنبه (בחינה, bechinah) پوست یادشده در بالا را اصلاح می‌کند؛ پوشیدگی‌ای که از نامِ اَلِکِیم ناشی می‌شود، تا «دگرگونی تاریکی به نور» تحقق یابد، و الی آخر.

چنین کسی «خدمت‌گزارِ اَلِکِیم» نامیده می‌شود: کسی که خدمت می‌کند و، در معنای بند پیشین، همچون دباغ با پوست کار می‌کند؛ او پوشیدگی «پوست» را که از اَلِکِیم سرچشمه می‌گیرد پالایش می‌کند و تاریکی را به نور بدل می‌سازد.

ولکن نامر ویعش ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור⁴⁹ שני שמות כו'. וגם הפי' דשני שמות קאי לאדם ולאשתו לאדם עשה שם הוי"ה ולאשתו שם אלקים.

ازاینرو گفته شده است: «ה' אלקים برای آدم و همسرش جامه‌هایی از پوست ساخت» – دو نام، و الی آخر. همچنین تفسیر آن این است که دو نام به «آدم و همسرش» اشاره دارند: برای آدم، نام **הוי'** [آن‌ها را] ساخت، و برای همسرش، نام **אלקים**.
ازاینرو آیه می‌گوید: «ה' אלקים ساخت... جامه‌هایی از پوست»؛ یعنی هر دو نام در آن آمده‌اند. همچنین این دو نام با «آدم و همسرش» متناظرند: نام **הוי'** جامهٔ آدم را ساخت و نام **אלקים** جامهٔ همسرش را.

11 וחנוך היה תופר מנעלים⁵⁰ פי' לאחר שנתקן בחי' עור הנ"ל ע"י כתנות עור דאדם וחיה תפר מהם חנוך מנעלים כמ"ש ענין זה ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים^{51, 52} כו' ע"ש.

«و حنوخ (חנוך, Chanoch) کفش‌دوز بود»؛ یعنی پس از آنکه مرتبهٔ پوستِ یادشده در بالا، به واسطهٔ جامه‌های پوستی آدم نخستین (آدم הראשון, Adam HaRishon) و حوّا (חווה, Chavah) اصلاح شد، حنوخ از آن‌ها کفش دوخت؛ چنان‌که این موضوع در شرح آیهٔ «چه زیباست گام‌هایت در صندل‌ها...» و غیره توضیح داده شده است؛ به آنجا بنگرید.
مدراشی (که در اثر قبلائی **إمک هَمْلِخ** آمده است) می‌گوید حنوخ (اخنوخ) کفش‌دوز بود. هنگامی که «پوست» به واسطهٔ جامه‌های آدم و حوّا پالایش شد، حنوخ از آن کفش ساخت؛ برای توضیح، به گفتارِ «چه زیباست گام‌هایت در صندل‌ها» (غزل‌ها 7:2) بنگرید.

وم"מ גם אילו לא חטא אדה"ר [آدم הראשון] ולא היה קליפת נוגה מ"מ היה שייך עזר מבחי' כנגדו רק שהיה בחי' הכנגדו בדקות יותר.

بااین‌همه، حتی اگر آدم نخستین گناه نکرده بود و پوستهٔ نورانی (کلیפת نוגה, kelipas nogah) وجود نداشت، باز هم یاری‌ای از مرتبهٔ «در برابر او» مطرح بود؛ تنها، مرتبهٔ «در برابر او» لطیف‌تر می‌بود.
حتی بدون گناه و بدون پوستهٔ نورانی، «یاورِ در برابر او» نقشی می‌داشت، اما به صورتی لطیف‌تر.

بخش 6 • 12-14

حاجز پیش و پس از گناه

12 והוא שהיתה העבודה להעלות מתחת הפרס' [הפרסא] כי יש בחי' פרסא בכל העולמות שמה שתחת הפרסא אינו ממחות שלמעלה מן הפרסא

یعنی خدمت این بود که آنچه را زیرِ حائل (פרסא, parsa) است بالا بیاورند؛ زیرا در همهٔ عوالم مرتبه (بחינה, bechinah) ای از حائل وجود دارد، به‌گونه‌ای که آنچه زیرِ حائل است از ماهیتِ آنچه بالای حائل است نیست؛
پیش از گناه، خدمت انسان این می‌بود که آنچه را «زیرِ حائل» است بالا بیاورد. در هر عالمی چنین حائلی وجود دارد و آنچه زیرِ آن قرار دارد، ماهیتی متفاوت از آنچه بالای آن است دارد.

כמו באדם יש בחי' פרסא שהוא חצר הכבד המפסיק ומבדיל והרי כל בחי' האדם המוח והלב וכל החושים הן למעלה מן הפרסא.

همان‌طور که در انسان نیز حائلی وجود دارد، یعنی دیافراگم، که وقفه می‌اندازد و جدا می‌کند؛ و در واقع همه جنبه‌های [اصلی] انسان—مغز و قلب و همه حواس—بالتر از حائل‌اند.

در بدن انسان، دیافراگم همان حائل است: مغز، قلب و حواس—قوای برتر—بالتر از آن قرار دارند.

13 وמה שלמטה מן הפרסא אינו ע"ד מהות הכחות המעולים שלמעלה מהפרסא. ועד"ז יובן למעלה בענין בחינת פרסא שיש בעולמות דקדושה עצמן בין אצי' לבריאה כו'.

و آنچه زیر پرده جداکننده است، از سنخ ماهیت قوای برتری نیست که بالای آن قرار دارند. به همین قیاس، در بالا نیز درباره مرتبه پرده جداکننده‌ای که در خود عوالم مقدس، میان عالم صدور (Atzilus, اצילות) و عالم آفرینش (Beriah, بריאה) وجود دارد، و مانند آن، فهمیده می‌شود.

آنچه زیر پرده جداکننده قرار دارد، از سنخی فروتر از قوای بالای آن است. به همین ترتیب، در بالا نیز، حتی در عوالم مقدس، پرده‌ای میان Atzilus و Beriah جدایی می‌اندازد.

لכן היה שייך להעלות מתחת הפרסא אף גם בבחי' היותו קודם החטא וזה היה ענין העזר כנגדו בכוונת הבריאה. אבל אחר החטא הוא עזר כנגדו ענין בירור קליפת נוגה.

ازاین‌رو، حتی در حالت پیش از گناه نیز بالا آوردن آنچه زیر پرده جداکننده است موضوعیت داشت؛ و این همان موضوع «یاوری در برابر او» در مقصود آفرینش بود. اما پس از گناه، «یاوری در برابر او» به موضوع پالایش پوسته درخشان (کلیפת نוגה, kelipas nogah) بدل شد.

پس حتی پیش از گناه نیز بالا آوردن آنچه زیر پرده جداکننده قرار دارد موضوعیت داشت؛ این همان «یاوری در برابر او» بود که در طرح آفرینش جای داشت. پس از گناه، «یاوری در برابر او» به پالایش کلیפת نוגه بدل شد.

14 וזהו ענין ויגרש את האדם⁵³ כו' ומ"מ גם בחי' זו נמשל לצפוי דק וקלוש שיוכל להיות ממנו אור חוזר.

و این معنای «و او انسان را بیرون راند...» است، و غیره. باین‌همه، این مرتبه نیز به پوششی نازک و لطیف تشبیه شده است که می‌تواند از آن نور بازتابیده پدید آید.

بیرون‌راندن از عدن (سفر پیدایش 3:24) بازتاب‌دهنده این حالت خشن‌تر است. باین‌حال، حتی پوسته نوگا (ק"נ, kelipas nogah) نیز «پوششی نازک» به‌شمار می‌آید؛ مانند نقره‌اندود آینه، که از آن نور بازتابیده می‌تواند پدید آید.

**כי ק"נ [קליפת נוגה] היא כלולה מטו"ר [מטוב ורע] והוא חיות כל דברים המותרים כו' שנק' היתר שאינו
אסור וקשור בידי החיצו' [החיצונים] ויוכל להעלות הטוב בבחי' אור חוזר כו'.**

زیرا پوستهٔ نُوگا از خوبی و بدی ترکیب شده است و نیروی حیاتِ همهٔ چیزهای مجاز را فراهم می‌کند؛ این چیزها «رهاشده»
(هتتر, heter) نامیده می‌شوند، زیرا در دست نیروهای بیرونی ممنوع و دربند نیستند، و می‌توان خوبی را به‌منزلهٔ نور
بازتابیده بالا برد، و غیره.

پوستهٔ نُوگا آمیزه‌ای از خوبی و بدی است و به همهٔ چیزهای مجاز نیرو می‌بخشد. این چیزها «هتر» (heter)، یعنی «رهاشده»، نامیده
می‌شوند، زیرا در دست نیروهای بیرونی «دربند» (اَسور, assur؛ «ممنوع») نیستند؛ از این رو می‌توان خوبی آن‌ها را همچون نور بازتابیده
بالا برد.

بخش 7 • 151

داماد و عروس

15 ובכ"ז [ובכל זה] יובן מה שאומרים בברכת חתנים בברכת שמח תשמח משמח חתן וכלה⁵⁴ ובברכה

אחרונה שהיא אשר ברא אומרים משמח חתן עם הכלה

با این همه، آنچه در برکت‌های عروسی گفته می‌شود روشن می‌گردد: در برکتِ «شادمانی فراوان ببخش» [می‌گوییم] «آن‌که
داماد و عروس را شادمان می‌کند»، و در برکتِ پایانی، یعنی «آن‌که آفرید»، می‌گوییم «آن‌که داماد را با عروس شادمان
می‌کند».

این نکته‌ای از برکت‌های عروسی را روشن می‌کند: برکتِ «شادمانی فراوان ببخش» با عبارتِ «آن‌که داماد و عروس را شادمان می‌کند»
پایان می‌یابد، در حالی که برکتِ پایانی، «آن‌که آفرید»، با عبارتِ «آن‌که داماد را با عروس شادمان می‌کند» پایان می‌یابد.

פי' כי הכלה היא בחי' מל'.

یعنی عروس مرتبهٔ فرمانروایی (מלכות, Malchus) است.

عروس نمادِ مَلَكُوت، مرتبهٔ دریافت‌کننده، است.

תחלה היא מקבלת האור מהחתן שנמשך מעלמא דדכורא בעלמא דנוקבא. וזהו חתן וכלה. אמנם אח"כ הוא משמח חתן עם הכלה שע"י הכלה הוא משמח את החתן שהרי נעשה לו עזר ממש ותוספת אור מבחי' כנגדו כנ"ל. וזהו שנעשית עטרה לבעלה:

نخست، او نوری را از داماد دریافت می‌کند؛ نوری که از عالم مذکر به عالم مؤنث کشیده می‌شود. این همان «داماد و عروس» است. اما پس از آن، «آن‌که داماد را با عروس شادمان می‌کند»؛ از طریق عروس، او داماد را شادمان می‌کند، زیرا عروس یآوری واقعی برای او می‌شود و افزوده‌ای از نور از جنبه «در برابر او» می‌شود، چنان‌که پیش‌تر گفته شد. و این‌گونه است که او «تاج شوهرش» می‌شود.

نخست، عروس نوری را از داماد دریافت می‌کند؛ این نور از «عالم مذکر» به «عالم مؤنث» جاری می‌شود: «داماد و عروس»، هر یک در جایگاه خود. سپس می‌رسیم به «داماد با عروس»: داماد از طریق او شادمان می‌شود، زیرا او واقعاً «یآوری در برابر او» می‌شود و با بازتاب، نوری می‌افزاید. بدین‌سان، او «تاج شوهرش» می‌شود.

در کار بندگی

آدمی نباید بدن، نفیس حیوانی و چیزهای مجاز این جهان را فقط مانع ببیند: آنها «یآوری در برابرش» هستند. با خدمت به ה' از طریق آنها – «دباغي پوست» – یعنی پالودن **קליפת נוגה** و بالا بردن خوبی آن، آدمی تاریکی را به نور بدل می‌کند و نوری بازتابیده پدید می‌آورد که از آشکاري صرف فراتر می‌رود؛ به همین ترتیب، نزول روح به بدنی پوشاننده برای عروجی عظیم‌تر است.

پرسش‌هایی برای گفت‌وگو

1. چرا آشکاري بی‌پرده نور ה' وجود جهانی جداگانه را ناممکن می‌کند، و **אלקים** چگونه آن را ممکن می‌سازد؟
2. چه چیزی نزول مقصود نور الهی را از «تبعید **שכינה**» متمایز می‌کند؟
3. تشبیه به آینه چگونه توضیح می‌دهد که پنهان‌سازی می‌تواند نوری فراتر از سرچشمه خود پدید آورد، و چرا باید لایه پوشاننده نازک باشد؟
4. بدن و نفیس حیوانی از چه جهت «یآوری در برابر» نفیس الهی (**נפש האלקית**, Nefesh Elohis) هستند؟
5. دو پایان برکت‌های عروسی چگونه رابطه بخشنده و گیرنده را که ما مار شرح می‌دهد بیان می‌کنند؟

יادداشت‌ها

بند 1

1 لا טוב היות האדם לבדו

این **مآمر** از سال 5571 است. دو نسخه‌برداری دیگر از آن نیز در همان‌جا آمده‌اند که تفاوت‌هایی جزئی با متن چاپ‌شده و برخی حواشی تسماع تسدک دارند؛ همچنین نسخهٔ دومی طولانی‌تر در آن‌جا درج شده است.

یادداشت کهوت

המאמר הוא משנת תקע"א. ב' הנחות אחרות במאמרי אדה"ז פרשיות ע' מד, בשניונים קלים ממה שנדפס כאן עם איזה הגהות מהצ"צ. ונוסחא שני' שם ע' מז באריכות. ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. המאמר עם הגהות באוה"ת בראשית כרך ו תתרנ"ה, א (מלקו"ת לג, פרשיות כו, א). סיום המאמר נזכר בלקו"ת שמע"צ צב, סע"ב.

2 لا טוב היות האדם לבדו

پیش از آفریدن زن، **ه'** می‌گوید که مرد نباید تنها باشد و برای او یآوری شایسته («در برابر او») خواهد ساخت. **مآمر** (maamar) «تنها» را به‌منزلهٔ آشکاری بی‌مانع و «یاور در برابر او» را به‌منزلهٔ پنهان‌سازی می‌خواند که نوری بزرگ‌تر به‌همراه می‌آورد.

Genesis 2:18 **براشית ב:י"ח**

ויאמר ה' אֱלֹקִים לֹא-טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבֶדּוֹ אַעֲשֶׂה-לּוֹ עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ:

And the L-RD G-d said: 'It is not good that the man should be alone; I will make him a help meet for him

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کهوت

בראשית ב, יח.

3 כי שמש ומגן הוי"ה אלקים

مزمورسرای (از پسران قورح (قرح)) **ه'** را چون خورشیدی که نور می‌بخشد و سپری که پاسداری می‌کند، می‌ستاید. آلتز ربه (آدمو"ר הזקן)، همان‌گونه که در تانیا (הניא) (Shaar HaYichud VehaEmunah 4)، خورشید را نام چهارحرفی (**ה, Havayah**) و سپر را – که غلاف خورشید است – نام **אלקים** (אלקים, Elokim) می‌خواند.

Psalms 84:12 **תהילים פ"ד:י"ב**

כִּי שֶׁמֶשׁ וּמִגָּן ה' אֱלֹקִים חֵן וְכֹבֶד יִתֵּן ה' לֹא יִמְנַע-טוֹב לַחֲלָכִים בְּתִמְכִּים:

For the L-RD G-d is a sun and a shield; the L-RD giveth grace and glory; No good thing will He withhold from them that walk uprightly

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 הוי' מלשון התהוות

در آن‌جا، آلتز ربی (آدمو"ר הזקן) عبارت «زیرا نام چهارحرفی **ه'** و اלקים خورشید و سپر است» را توضیح می‌دهد: همان‌طور که پوششی خورشید را می‌پوشاند تا آفریدگان بتوانند تاب نورش را بیاورند، نام **אלקים** نیز نام **ه'** را می‌پوشاند؛ نام **ه'** یعنی او همه‌چیز را پیوسته از نیستی به‌وجود می‌آورد.

Tanya, Sha'ar HaYichud 4:1 **تניא, חלק שני; שער היחוד והאמונה ד:א'**

כִּי הִנֵּה כְּתִיב: "כִּי שֶׁמֶשׁ וּמִגָּן ה' אֱלֹקִים", פִּירוּשׁ, "מִגָּן" – הוּא נִרְתֵּק לְשֶׁמֶשׁ, לְהִגֵּן שִׁיּוּכָיו הַבְּרִיּוֹת לְסִבְלוֹ, כְּמֵאֲמָר רַבּוֹתֵינוּ-זְקֻנָּם לְבִרְכָּה: "לְעֵתִיד לְבֹא הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹצִיא תִמָּה מִנִּרְתָּקָה, רְשָׁעִים יִיזְדוֹנֵן

כֶּה כו"ו". וְכֵמוֹ שֶׁהַנִּרְתֵּק מִגָּן עֵד הַשֶּׁמֶשׁ, כֶּה שֵׁם "אֱלֹקִים" מִגָּן לְשֵׁם

מִגָּן"ה בְּרוּךְ-הוּא.

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

یادداشت کهوت

תניא ח"ב פ"ד. ובאריכות בהמשך תרס"ו ע' תעו. ראה סה"מ ת"ש ע' 40. ובספר הערכים-חב"ד כרך ג ע' תנת. במאמרי אדה"ז פרשיות בתיקון בגוכח"ק הצ"צ: מלשון "מהרה".

5 דכולא כלא חשיבי

بيان زوها (زهر) که نزد **ه'** همه‌چیز هیچ به‌شمار می‌آید؛ آلتز ربه از آن برای وصف وضعیتی استفاده می‌کند که آفرینش در آن می‌بود، اگر نور **ه'** آشکار می‌شد.

Zohar, Introduction 20:188–22:199 **سفر הזהר, הקדמה כ:קפ"ח-כ"ב:קצ"ט**

R. Simeon then opened his discourse on the precepts of the Torah. He said: 'The precepts of the Torah which the Holy One has given to Israel are all laid down in the first chapter of Genesis in summary. In the Beginning G-d created. The remainder of this chapter is more in the style of the Ra'yah Mehemnah than of the Zohar. This contains the first precept of all, to wit, the fear of the L-rd, as it is written: "The fear of ... the L-rd is the beginning of wisdom" (Ps The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

بند 2

6 שם אלקים מלשון שררה

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت کهوت

ראה רש"י בראשית ל, ב.

7 כי אין מלך בלא עם

در آنجا، نام **אלקים** صفت سخت‌گیری و انقباض است؛ سپر و غلافی برای Havayah که نور آفریننده را می‌پوشاند تا مخلوقات خودنقی نشوند. همین انقباض خود مهربانی است، تا جهان بتواند بنا شود.

Tanya, Sha'ar HaYichud 6:7–8 **تניא, חלק שני; שער היחוד והאמונה ו:ז-ז:ח'**

אך באמת, אין המשל דומה למשל קלל, כי הנשמה והגוף הם באמת נפרדים זה מזה בשךשם, כי אין התהוות שךש הגוף ועצמותו – מנשמתו, אלא – משפות אביו ואמו, וגם אחריו כן, אין גידולו מנשמתו לבדה, אלא על ידי אכילת ושתית אמו כל תשעה חדשים, ואחר כך על ידי אכילתו ושתיתו בעצמו, מה שאין כן השמים והארץ, שקל עצמותם ומהותם נתנה מאין ואקס המוחלט – רק בדבר ה' ורוח פיו יתברך, וגם עדיין נצב דבר ה' ...

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

یادداشت کهوت

בחיי יושב לח, ל. עמק המלך שער שעשועי המלך רפ"א, תניא ח"ב פ"ו. וראה במ"מ למאמרי אדה"ז פרשיות לע' תרלא. ראה באוה"ת סוכות ע' איתשלא. האינו ע' א'תרמא שמציין לכמה מקומות. ראה לקמן ג, ד. במאמרי אדה"ז פרשיות ע' מד נוסף כאן הגה"ה מהצ"צ: "והתהוות בחי' עם ונפרדי' הוא ע"י המגן ונרתק שמבחי' ש' אלקים וכמ"ש בלק"א ח"ב פ"ד

11 גלו לאדום שכינה עמהם, גלו לבבל כו'

רבי שמעון בר יוחאי (רבי שמעון בר יוחאי) תלמיד מידע כה הר גא
اسرائيل به تبعيد رفت، حضور الهي (שכינה, Shechinah) نیز با آنان
رفت: به مصر، به بابل، و همراه آنان بازخواهد گشت. این سخن مفهوم
تبعيد سכינה را مطرح می‌کند.

Megillah 29a:4 מגילה כ"ט א:ד'

תנאי, רבי שמעון בן יוחאי אומר: בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני
הקדוש ברוך הוא, שבכל מקום שגלו — שכינה עמם. גלו למצרים —
שכינה עמם, שנאמר: "הנגלה נגליתי לבית אביך בהיותם במצרים
וגו'". גלו לבבל — שכינה עמם, שנאמר: "למענכם שלחתי בקלה".
ואף כשהם צתידין ליגאל — שכינה עמם, שנאמר: "ושב ה' אליך את
שבותך". "והשיב" לא נאמר, אלא "ושב". מלמד שהקדוש ברוך הוא
שב עמם מבין הגליות.

It was taught: R. Shimon b. Yohai said: Come and see how
beloved are Israel to G-d—... every place to which they were
exiled the Shekhinah (G-d's Divine Presence) went with
them. They were exiled to Egypt and the Shekhinah was with
them, as it says, "Did I reveal myself to the house of your fa-
ther when they were in Egypt" (II Samuel 2:27). They were
exiled to Babylon, and the Shekhinah was with them, as it
says, "For your sake I was sent to Babylon" (Isaiah 43:14).

... And when

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Daf Shevui (CC0)

یادداشت کھوت

ספרי משות לה, לד. מגילה כט, א. ראה גם לקמן יא, א. לח, א. נא, א. ראה
גם קטז, ג. קיח, א.

12 וצבא השמים

دعای لاویان در روزگار نحمیا: «تنها تویی، نام چهارحرفی (ה', Havayah)
... و سپاه آسمان در برابر تو سجده می‌کند.» فرشتگان، با آنکه موجوداتی
حقیقی‌اند، در برابر ה' خود را موجوداتی مستقل نمی‌شمارند؛ آنان نمونه
«چیزی» هستند که در برابر «هیچ» خود را فرومی‌نهد.

Nehemiah 9:6 نحمיה ט:ו'

אתה-הוא ה' לבדך אתה עשית את-השמים שמי השמים וכל-צבאם
הארץ וכל-אשר עליה הימים וכל-אשר בהם ואתה מחיה את-כלם וצבא
השמים לך משתחווים:

Thou art the L-RD, even Thou alone; Thou hast made heav-
en, the heaven of heavens, with all their host, the earth and
all things that are thereon, the seas and all that is in them,
and Thou preservest them all; and the host of heaven wor-
shippeth Thee

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

נחמיה ט, ו.

13 שויה בחי' — יש ודבר

قرايت بدل: «چیزی و موجودی جدا از الوهیت او» (در چند نسخه: جدا).

یادداشت کھوت

בפרשיות ע' מה: "יש ודבר נבדל [בכמה כת"י — נפרד] מאלקותו ית'".

לכן שם אלקי הוא לי שררה כי ע"י שם זה הוא שנעשה בחי' המלוכה שהיא
על בחי' עם ונפרדי, דייקא". ובארה"ת בראשית כרך ו תתרגה, א (מלקו"ת
לג"פ) "וזהו הקדמה למה שמפרש אח"כ שגם הביטול היש נמשך משי'
אלקי והיינו שהמכוון שנעשה יש ודבר נפרד, לא שישארו כך כ"א שהיו
בבחי' ביטול היש, וזהו הכוונה שאין מלך בלא עם" ע"ש.

8 כי אין מלך בלא עם

ריבנו בחי (רבינו בחי), در بראשית 38:30 می‌نویسد که نام اלקים
(אלקים, Elokim) در گزارش آفرینش، پادشاه جهان است، «زیرا پادشاهی
بدون قوم وجود ندارد.»

Rabbeinu Bahya, Bereshit 38:30 رבנו בחיי, בראשית ל"ח:ל'

9 ושכנתי בתוכם

ה' به מوشه (משה) می‌گوید: «برای من جایگاهی مقدس بسازید، و من در
میانشان سکونت خواهم گزید.» آتزر به (ادمو"ר הזקן) نام حضور الهي
(שכינה, Shechinah) را از این فعل (ושכנתי, veshachanti) مشتق
می‌کند: حضور ה' که در آفرینش سکونت می‌گزیند.

Exodus 25:8 שמות כ"ה:ח'

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

And let them make Me a sanctuary, that I may dwell among
them

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

שמות כה, ח.

3 بند

10 גלו לאדום שכינה עמהם

سیفרי (ספרי) (بر اعداد 35:34) تعلیم می‌دهد که هر جا اسرائیل به تبعيد
رفت، حضور الهي با آنان بود: به مصر، بابل، عیلام و ادم. یادداشت
Kehot آن را نخست ذکر می‌کند.

Sifrei Bamidbar 161:5 ספרי במדבר קס"א:ה'

... גלו למצרים שכינה עמהם, שנאמר (שמואל א ב) הנגלה נגליתי אל
בית אביך בהיותם במצרים לבית פרעה; גלו לבבל שכינה עמהם,
שנאמר (ישעיה מג) למענכם שולחתי בבבל; גלו לעולם שכינה עמהם,
שנאמר (ירמיה מט) ושמתי כסאי בעולם והאבדתי משם מלך ושרים;
גלו לאדום שכינה עמהם, שנאמר (ישעיה סג) מי זה בא מאדום חמוץ
בגדים מבצרה. וכשהם חוזרים שכינה עמהם, שנאמר (דברים ל) ושב
ה' את שבותך ורחמך. והשיב לא נאמר, אלא ושב ה' אליך. ואומר
(שיר השירים ד) אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי תשורי מראש
אמנה מראש שניר ...

in whose midst I dwell": Beloved are" (Bamidbar 35:34)
Israel, for even when they are tamed the Shechinah reposes
among them — (Vayikra 16:16) "who dwells with them in the
midst of their uncleanness," and (Ibid. 15:31) "... when they
defile My sanctuary which is in their midst," and (Bamidbar
5:3) "and they shall not make unclean their camps in whose
midst I dwell." (Ibid. 35:34) "for I the L-rd dwell in the midst
of the children of Israel." R. Nathan says: Beloved are Israel,
... for wherever they are exiled

Wikisource (CC-BY-SA) • Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY)

14 כל הנקרא בשמי

ה' از زبان اشعيا (ישעיהו) وعده می‌دهد که قوم خود را گرد آورد: «هر کس را که به نام من خوانده می‌شود، برای جلال خویش آفریده‌ام.» «جلال» ه' عبارت است از خودنفي گري «چيزبودگي» آفریده‌شده در برابر او.

Isaiah 43:7 ישעיהו מ"ג:ד'

כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו אֶת־עֲשִׂיתִי:

Every one that is called by My name, and whom I have created for My glory, I have formed him, yea, I have made him

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

ישע'י מ"ג, ז.

15 לי יאורי

ה' از زبان حزقيال (יחזקאל) سخن فرعون، تمساح بزرگ در نیل، را نقل می‌کند: «رود من از آن من است و من خود را آفریدم.» این موضع قدرتی است که خود را مستقل از ه' می‌پندارد.

Ezekiel 29:3 יחזקאל כ"ט:ג'

דבר ואמר כה־אמר אֲדֹנִי ה' הִנְנִי עֲלִיךָ פֶּרַעַה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם הַתַּנִּים הַגְּדֹל הַרְבִּיץ בְּתוֹךְ יְאֹרָיו אֲשֶׁר אָמַר לִי יְאֹרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתִנִּי:

speak, and say: Thus saith the L-rd GOD: Behold, I am against thee, Pharaoh King of Egypt, The great dragon that lieth In the midst of his rivers, That hath said: My river is mine own, And I have made it for myself

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

יחזקאל כ"ט, ג.

16 דקרו לי' אלקא דאלקיא

تلمود می‌گوید ملته ه' را «معبود معبودان» می‌خوانند؛ بدین‌سان او را برترین می‌دانند، اما همچنان برای نیروهای خود استقلال قائل‌اند.

Menachot 110a:5-6 מנחות ק"א:ה-ו'

איתיביה רב שימי בר חיאי לרב (מלאכי א, יא) ממזרת שמש ועד מבואו גדול שמי בגוים ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי ומנחה טהורה אמר ליה שימי את דקרו ליה אלהא דאלהא בכל מקום מוקטר מוגש לשמי בכל מקום סלקא דעתך אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בכל מקום מעלה אני עליהן כאילו מקטירין ומגישין לשמי

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

یادداشت كهوت

מנחות ק"א, א.

17 במראה אליו אתודע

ה' به هارون (אהרן) و میریام (מרים) می‌گوید: «به پیامبر، در رؤیا (מראה, mar'ah) خود را بر او می‌شناسانم.» روشن است که מראה به

معنای رؤیاست؛ آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) آن را همچنین به معنای «آینه» می‌خواند؛ آینه نامی برای حضور الهی (שכינה, Shechinah) است.

Numbers 12:6 במדבר י"ב:ו'

וַיֹּאמֶר שְׁמֹעִי־נָא דְבָרִי אִם־יִהְיֶה נְבִיאָכֶם ה' בְּמִרְאָה אֵלָיו אֶתְּוָדַע בְּחִלּוֹם אֲדַבְרֶיכֶם:

And He said: 'Hear now My words: if there be a prophet among you, I the L-RD do make Myself known unto him in a vision, I do speak with him in a dream

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

بמדבר יב, ו.

18 אשת חיל עטי"ב

در مثلي سليمان (שלמה)، زن شایسته تاج شوهرش و مایهٔ فخر اوست. گیرنده، یعنی فرمانروایی (ملכות, Malchus)، بالا می‌رود تا تاجی بر فراز دهنده شود.

Proverbs 12:4 משלי י"ב:ד'

אִשְׁת־חֵיל עֹטֶרֶת בַּעֲלֶיהָ וְקֶרֶבֶת בַּעֲצָמוֹתֶיהָ מְבִישָׁה:

A virtuous woman is a crown to her husband; But she that doeth shamefully is as rottenness in his bones

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

משלי יב, ד.

19 והי' اور הלבנה

اشعيا (ישعיהو) روزی را پیش‌گویی می‌کند که ه' قوم خود را شفا می‌بخشد و نور ماه همچون نور خورشید خواهد شد. نور دریافت‌شده و بازتاب‌یافته بالا می‌رود و به مرتبهٔ سرچشمهٔ خود می‌رسد.

Isaiah 30:26 ישעיהו ל"ו:כ"ו'

וְהָיָה אֹרֶחַ־לְבָנָה כְּאֹרֶחַ הַחֲמָה וְאֹרֶחַ הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־יָמִים כְּאֹרֶחַ שְׁבַע־יָמִים בְּיוֹם הַחֹשֶׁךְ ה' אֶת־שֶׁבֶר עַמּוֹ וַיַּחֲזֵץ מִכְתּוֹ יִרְפָּא:

Moreover the light of the moon shall be as the light of the sun, And the light of the sun shall be sevenfold, as the light of the seven days, In the day that the L-RD bindeth up the bruise of His people, And healeth the stroke of their wound

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

ישע'י ל', כו.

20 עולת שבת בשבתו

قربانی تمام‌سوزان افزوده‌ای که در هر روز شبات (שבת, Shabbos) روز سبت)، افزون بر قربانی روزانه، تقدیم می‌شود. عולה (olah): قربانی تمام‌سوزان) همچنین به معنای «صعود» است و به صعود نور بازتاب‌یافته اشاره دارد.

Numbers 28:10 במדבר כ"ח:י'

עֹלַת שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ עֹל־עֹלַת הַתָּמִיד וְנֹסְכָה:

This is the burnt-offering of every sabbath, beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

במדבר כח, י.

21 בעולת בעל

ה' דר ר'איה בה אבי-מלך (אבימלך) השרה מי-מדה כה סארה (שרה) «זן שוהרדאר אסט». אין همان عبارتى است كه حكيمان در «כתובות» (כתובות) تفسير مى-کنند.

Genesis 20:3 בראשית כ':ג

ויבא אל-אלקים אלי-אבימלך בחלום הלילה ויאמר לו הקדמת עלי-האשה אשר-לקחת והוא בעלת בעל:

But G-d came to Abimelech in a dream of the night, and said to him: 'Behold, thou shalt die, because of the woman whom thou hast taken; for she is a man's wife

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

22 ראו הונו (רב הונו) عبارت «או זן שוהרדאר אסט» (בעולת בעל, be'ulas ba'al) را چنین مى-خواند: «در اوج-گیری شوهرش» (בעلیتو, be'aliyaso). نه در فرودآمدنش؛ زن با جایگاه شوهرش بالا می-رود و همراه او فرود نمی-آید. آلتز ربه (ادمور"ר הזקן) این را دربارهٔ صعود گیرنده، یعنی ملכות، به-کار می-برد.

Ketubot 61a:3 כתובות ס"א א:ג

ופשיטנא לקה מהא: עולה עמו ואינה יורדת עמו. אמר רב הונא: מאי קרא — «והיא בעולת בעל», בעליتו של בעל, ולא בירידתו של בעל. רבי אלעזר אמר מהא: «כי היא הקתה אם כל חי», לחיים ניתנה, ולא לצער ניתנה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

23 ע"פ הראיני את מראיך

گفتار مورد ارجاع، «چهره‌ات را به من بنما»، به نفس سفارش می-کند به یاد داشته باشد كه تنها «بازتابی» است كه به قصد صعود و بازگشت فرود آمده است؛ این امر شفقتی عظیم نسبت به جرقهٔ الهی درون آن برمی-انگیزد، و به-واسطهٔ بازگشت (תשובה, teshuvah). תורה (Torah) و מצוות (mitzvos) آن شیرین-تر و تابناک-تر می-شوند.

یادداشت كهوت

ראה לקו"ת שוה"ר יז, ג. בלקו"ת שמע"צ צב, סע"ב מציי"ן לכאן.

24 הראיני את מראיך

محبوب (ה') به كبوتر خود (اسرائيل، اسرائيل) كه در شكاف‌های صخره پنهان است ندا می-دهد: «چهره‌ات را به من بنما، بگذار صدايت را بشنوم». در گفتاری كه به آن اشاره شده، این عبارت چنین خوانده می-شود كه روح به یاد می-آورد برای صعود، به-صورت «بازتابی» به درون بدن فرود آمده است.

Song of Songs 2:14 שיר השירים ב':יד

יֹונָתִי בְחֻגֵי הַסֵּלַע בְּסֶטֶר הַמְּדִבָּה הָרָאִינִי אֶת־מִרְאִיךָ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת־קוֹלְךָ בִּי־קוֹלְךָ עֶרֶב וּמִרְאִיךָ נֶאֱוָה:

O my dove, that art in the clefts of the rock, in the covert of the cliff, Let me see thy countenance, let me hear thy voice; For sweet is thy voice, and thy countenance is comely

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 7

25 ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור

پس از گناه، ה' برای آدم و حوا (חווה) پوشاکى از پوست مى-سازد و آن دو را مى-پوشاند. آلتز ربه (ادمور"ר הזקן) پوشش را به-منزلهٔ پوشیدگی-ای

می-خواند كه نور بازتابیده پدید می-آورد.

Genesis 3:21 בראשית ג':כ"א

ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם:

And the L-RD G-d made for Adam and for his wife garments of skins, and clothed them

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

בראשית ג, כא. במאמרי אדה"י פרשיות ע' מה נוסף הגהת הצ"צ: "והוא ענין כתנות אור באלף". וראה במאמרי אדה"י כתובים ח"א ע' קכט, וע' קלא. כתובים כך ב ע' נט. אדה"י נ"ך כך ג ע' א'שנ. וראה שלי"ה רצז, ב.

26 לא טוב היות האדם לבדו

اکنون چنین تفسیر می-شود: «تنها» به-معنای آشکارگی کامل و خودنفی-گری (ביטול, bittul) است؛ «یاوری كه در برابر اوست» به-معنای پوشیدگی-ای است كه نوری برتر پدید می-آورد.

Genesis 2:18 בראשית ב':י"ח

ויאמר ה' אלקים לא-טוב היות האדם לבדו אעשה-לו עזר כנגדו:

And the L-RD G-d said: 'It is not good that the man should be alone; I will make him a help meet for him

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

27 על הכסא דמות כמראה אדם

حزقیال در رؤیای مرکبه، بر فراز شبیه تخت، «شبهی به هیئت مردی» می-بیند. آلتز ربه آن را «آدم برین»، نام م"ה (Mah)، می-خواند.

Ezekiel 1:26 יחזקאל א':כ"ו

וממעל לרקיע אשר על-ראשם כמראה אגור-ספר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה:

And above the firmament that was over their heads was the likeness of a throne, as the appearance of a sapphire stone; and upon the likeness of the throne was a likeness as the appearance of a man upon it above

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

יחזקאל א, כו.

28 פי וענין היות האדם לבדו . למעלה בבחי' יחוי"ע

یادداشت به گفتار ר' (הרב) در آن-جا دربارهٔ این passage («تنها بودن انسان ... یگانگی برتر») اشاره می-کند. محتوای آن را نقل نمی-کنیم.

یادداشت كهوت

ראה לקו"ש ח"ה ע' 22.

29 שו"ה בביטול — אליו ית'

حاشیهٔ تسماح تسدک در آن-جا: «این معنای "تنها" (לבדو) است: آن-كه خودنفی-گری باشد، زیرا در حقیقت هیچ-كس جز او نیست (ملבדو).»

یادداشت كهوت

بمאמרי אדה"י פרשיות ע' מז הגה"ה מהצ"צ: "שוהו פי לבדו שיהי' בחי' ביטול כמו שבאמת איך עוד מלבדו".

30 שיהי' עזר וסיוע מבחי' כנגדו

بحث دیگری دربارهٔ یاری-ای كه از سوي مخالف می-آید و یادداشت به آن اشاره می-کند (همراه با Pardes Rimonim, مدخل «Maarav»).

یادداشت كهوت

ראה פרדס ערך מערב. ובאה"ת פ' מסעי ע' א'שצז.

مرتبه‌ای فراتر از 'ה' به شرح خود بر این آیه ارجاع می‌دهد.

Song of Songs 3:11 שיר השירים ג':י"א

צֵאנָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּעֶטְרָה שְׁעֵטְרָה־לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם
הַתְּהַנּוּ וּבְיוֹם שְׁמֹחַת לְבוֹ:

Go forth, O ye daughters of Zion, And gaze upon king Solomon, Even upon the crown wherewith his mother hath crowned him in the day of his espousals, And in the day of the gladness of his heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

36 ישמח ה' במעשיו . . כמ"ש במ"א

آنجا: کار کنونی خدمت به **אלקים** و دگرگون‌کردن تاریکی به نور است؛ با کامل‌شدن پالایش‌ها، «**ה'** در کارهای خویش شادمان خواهد شد» و خنده و لذت آشکار می‌شود؛ از همین رو اسحاق به‌سبب آینده‌نام‌گذاری شده است. این لذت به‌واسطه رفقه (**רבקה**) به جریان می‌افتد، زیرا دگرگونی کار نفس حیوانی (**נפש הבהמית**, Nefesh HaBahamis) است.

یادداشت کھوت

ראה לקמן יח, א. לקו"ת שמע"צ פד, א ואילך. פח, ד ואילך.

37 ישמח ה' במעשיו

«باشد که جلال نام چهارحرفی (**הי**, Havayah) تا ابدا پایدار بماند؛ **ה'** از کارهای خویش شادمان خواهد شد»: ستایش سراینده‌مزامیر از آفریدگار که در اینجا به‌منزله لذت الهی در زمان آینده خوانده می‌شود.

Psalms 104:31 תהילים ק"ד:ל"א

יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו:

May the glory of the L-RD endure for ever; let the L-RD re-joice in His works

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

38 והנה אחר חטא אדה"ר

بحثی موازی درباره‌ی جامه‌ها پس از گناه آدم.

یادداشت کھوت

ראה גם סה"מ אדה"ר כתובים כרך א ע' קכט. ספר החקירה סח, ב.

39 ה' הכסוי וההעלם דק ביותר

تَسْمَاح تִּסְיֹכ می‌نویسد که در آنجا توضیح داده شده جامه لطیف پیش از گناه همچون پرده میان Atzilus و Beriah بود که از مرتبه chashmal بود.

یادداشت کھوت

בספר החקירה סח, ב ובאוה"ת בראשית תלח, ב מציינ כ"ק אדמו"ר הצ"צ ע"ז ע"ד הפרסא שבין אצילות לבריאה שה' מבחי' חשמל" ע"ש. ראה במאמרי אדה"ר כתובים-א ע' קכט.

40 ויניחהו בג"ע

'ה' نهاد آدم (**אדם**) را در باغ عدن تا «در آن کار کند و از آن نگاهیانی کند»؛ پیش از گناه، پوشش آن‌قدر ظریف بود که با عدن تناسب داشت.

Genesis 2:15 בראשית ב':ט"ו

וַיִּקַּח ה' אֱלֹקִים אֶת־הָאָדָם וַיְנַיְחֵהוּ בְּגַנ־עֵדֶן לְעֹבְדָהּ וּלְשִׁמְרָהּ:

And the L-RD G-d took the man, and put him into the garden of Eden to dress it and to keep it

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

בראשית ב, טו.

31 צחוק עשה לי אלקים

ساره (**שרה**) هنگام تولد اسحاق (**יצחק**): «**ה'** برای من خنده (شادمانی) پدید آورده است؛ هر که بشنود، با من خواهد خندید.» آلتز ربه (**آدمو"ר הזקן**) این آیه را چنین می‌خواند که خنده و لذت آینده از طریق نام **אלקים** (**אלקים**, Elokim) پدید خواهد آمد.

Genesis 21:6 בראשית כ"א:ו'

וַתֹּאמֶר שָׂרָה צֶחֶק עָשָׂה לִי אֱלֹקִים כְּלִי־שִׁמְעַע וַיִּצְחַק־לִי:

And Sarah said: 'G-d hath made laughter for me; every one that heareth will laugh on account of me

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

בראשית כא, ו. מכאן עד סיום המאמר יש שינויים בפרשיות ע' מו. וראה שם ההוספה מכת"י ב.

32 עד יעבור עמך ה'

اسرائیل در کنار دریا سرود می‌خواند که ملتها بی‌حرکت خواهند ماند «تا قوم تو بگذرند، ای **ה'**» فراتر می‌گذرد».

Exodus 15:16 שמות ט"ו:ט"ז

תָּפַל עֲלֵיהֶם אִמְתָּהּ וַפְחַד בְּגִדְלָהּ זָרְעָךְ יִדְמוּ כְּאֶבֶן עַד־יַעְבֹּר עִמָּךְ ה' עַד־יַעְבֹּר עִמָּיו קִנִּיתָ:

Terror and dread falleth upon them; By the greatness of Thine arm they are as still as a stone; Till Thy people pass over, O L-RD, Till the people pass over that Thou hast gotten

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

שמות טו, טז.

33 לא ישב אדם שם

'ה' از طریق ارمیا (**ירמיהו**) یادآوری می‌کند که اسرائیل را از بیابان گذراند؛ «سرزمینی که هیچ انسانی در آن ساکن نشده بود». این عبارت به مرتبه‌ای فراتر از «آدم» و نام **מ"ה** (Mah) اشاره دارد.

Jeremiah 2:6 ירמיהו ב':ו'

וְלֹא אָמְרוּ אִיָּהּ ה' הַמַּעֲלָה אֶתְנוּ מִמִּצְרַיִם הַמּוֹלִיד אֶתְנוּ בְּמִדְבָּר בְּאֶרֶץ עֲרָבָה וְשׁוֹחָה בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצִלְמוֹת בְּאֶרֶץ לֹא־עֹבֵר בָּהּ אִישׁ וְלֹא־יֹשֵׁב אָדָם שָׁם:

Neither said they: 'Where is the L-RD that brought us up Out of the land of Egypt; that led us through the wilderness, through a land of deserts and of pits, through a land of drought and of the shadow of death, through a land that no man passed through, and where no man dwelt

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

ירמ"י ב, ו.

34 כמ"ש ע"פ בעטרה שעטרה לו אמו

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت کھوت

אולי הכוונה ללקו"ת במדבר ד, ג. שה"ש כב, ב. הענין מובא בכ"מ בדא"ח.

35 בעטרה שעטרה לו אמו

از دختران صهیون خواسته می‌شود شاه سلیمان (**שלמה**) را «با تاجی که مادرش در روز عروسی‌اش بر سر او نهاد» ببینند. آلتز ربه برای بیان

If it had two black or white hairs growing within one follicle, it is invalid. Rabbi Judah said: within one kos; if they grew within two kosot that were adjacent to one another, it is invalid. Rabbi Akiva says: even if there were four or five but they were dispersed, they may be plucked out. Rabbi Eliezer says: even as many as fifty. Rabbi Joshua ben Batera says: even if it had but one on its head and one on its tail, it is invalid. If it had two hairs

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

46 ובפרק העור והרוטב

گمارا (گمارا) در بحث از پوستی که موهایش از میان آن می‌گذرند، می‌گوید پوست منفذدار است و می‌پرسد پس چگونه می‌توان تفیلین را بر آن نوشت؛ پاسخ این است: «هر سوراخی که جوهر از روی آن بگذرد، سوراخ نیست.» این مطلب نشان می‌دهد که مو چگونه از میان پوست می‌روید.

Chullin 119b

یادداشت كهوت

حולین کی، ب.

47 צו . . את קרבני

گفتار مورد ارجاع: بره‌های قربانی روزانه نمایانگر شفقت‌اند، «چون میشی در برابر پشم‌چینانش؛» پشم نمی‌تواند جز از راه حائل پوست از گوشت بروید؛ و در بالا، «موها» ترکیب‌های حروفی‌اند که در عوالم فرویدین پوشیده می‌شوند تا موجوداتی جداگانه پدید آورند، و این امر به‌واسطه پرده‌ای جداکننده صورت می‌گیرد.

یادداشت كهوت

لکوت پنחס عه، گ. وראה גם באוה"ת משפטים ע' א'רכא.

بند 10

48 עובד אלקים

ملاخی پیشگویی می‌کند که مردم بار دیگر تفاوت «میان کسی که ه' را خدمت می‌کند و کسی که او را خدمت نمی‌کند» خواهند دید. آلت‌ر ربه (ادمو"ر הזקן) نیز «خدمت می‌کند» (עובד, oved) را به معنای «کار می‌کند» می‌خواند (مانند دباغی): پالایش پوشیدگی نام **אלקים** (אלקים, Elokim).

Malachi 3:18

ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עבד אלקים לאשר לא עבדו:

Then shall ye again discern between the righteous and the wicked, between him that serveth G-d and him that serveth Him not

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

49 ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור

دو نام آیه به‌معنای پالایش پوست خوانده می‌شوند، یا متناظر با آدم و همسرش دانسته می‌شوند.

Genesis 3:21

ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם:

And the L-RD G-d made for Adam and for his wife garments of skins, and clothed them

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

41 כי הנה עיקר יניקת החיצונים

بخشی از اینجا در آنجا نقل شده است.

یادداشت كهوت

בסה"מ תקע"א ע' נו מובא קטע מכאן. ראה אוה"ת נ"ך ע' א'שלא. בספר החקירה ובאוה"ת שם: "לעיל נתי שעי" העור הוא הבירור וי"ל שניהם אמת היינו שעי" העור יוצא הפסולת לחוץ והפנימית נשאר בפנים". עכ"ל שם.

42 כרחל לפני גוזזי, נאלמה

اشعيا (ישعיה) خدمتگزار رنج‌کشیده را چنین وصف می‌کند: خاموش «مانند میشی در برابر پشم‌چینانش». در اینجا چیدن پشم به موهایی اشاره دارد که نیروهای بیرونی از طریق آن‌ها روزی می‌گیرند.

Isaiah 53:7

נגש והוא נענה ולא יפתח פיו פשה לשבח יוכל וקרחל לפני גוזזיה נאלמה ולא יפתח פיו:

He was oppressed, though he humbled himself And opened not his mouth; As a lamb that is led to the slaughter, And as a sheep that before her shearers is dumb; Yea, he opened not his mouth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

ישעי" נג, ז. בספר החקירה ובאוה"ת שם מציי" ע"ז "כמ"ש מזה בלקו"ת פ' צו ופי פנחס בדי"ה את קרבני לחמי, ובדי"ה אלה מסעי".

43 צו את קרבני

ה' به موسی (مשה) فرمان می‌دهد که درباره «قربانی من»، یعنی قربانی‌های روزانه، به اسرائیل فرمان دهد؛ در شرح این آیه، گفتار آلت‌ر ربه (ادمو"ر הזקן) در بینحاس، میش و پشم و پوست آن را توضیح می‌دهد.

Numbers 28:2

צו את־בני ישראל ואמרת אֲלֵהֶם את־קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו:

Command the children of Israel, and say unto them: My food which is presented unto Me for offerings made by fire, of a sweet savour unto Me, shall ye observe to offer unto Me in its due season

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

44 כמ"ש גבי פרה אדומה

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت كهوت

פרה ב, ה.

45 היו בה שתי שערות בתוך גומא

گاو مادهٔ سرخی که از یک فولیکول مو دو تار موی سیاه یا سفید در آن می‌روید، نامعتبر است؛ این نشان می‌دهد که موها از فولیکول‌های درون پوست می‌رویند.

Mishnah Parah 2:5

היו בה שתי שערות שחורות או לבנות בתוך גומא אחת, פסולה. רבי יהודה אומר, אפלו בתוך כוס אחד. היו בתוך שני כוסות והן מוכיחות זו את זו, פסולה. רבי עקיבא אומר, אפלו ארבע, אפלו חמש, והן מפשרות, תלש. רבי אליעזר אומר, אפלו חמשים. רבי יהושע בן בתירא אומר, אפלו אחת בראשה ואחת בזנבה, פסולה. היו בה שתי שערות, עקרון משחיר וראשון מאדים, עקרון מאדים וראשון משחיר, הכל הולך אחר הנראה, דברי רבי מאיר. ...

בְּרָא שָׁשׂוֹן וְשִׁמְחָה, חֵתָן וְכֹלֶה, גִּילָה, רִינָה, דִּיצָה, חֲדָוָה, אֶהְבָּה וְאַחֲוָה
וְשָׁלוֹם וְרִיעוּת. מִהֲרָה ה' אֱלֹהֵינוּ יִשְׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם
קוֹל שָׁשׂוֹן וְקוֹל שִׁמְחָה, קוֹל חֵתָן וְקוֹל כֹּלֶה, קוֹל מִצְעָלוֹת חֲתָנִים
מִחוּפָּתָם וּנְעָרִים מִמִּשְׁתָּה נְגִינָתָם, בְּרוּךְ אַתָּה ה', מְשַׁמֵּחַ חֵתָן עִם הַכֹּלֶה".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

בנד 11

50 וחנוך הי' תופר מנעלים

در آنجا توضیح داده شده است که نام «חנוخ» از chinuch (آموزش) گرفته شده و پیوند آن به‌ویژه با کفش چیست.

יادداشت־קט

ראה עמק המלך שער קרית ארבע פצ"ד בשם מדרש. בענין שם "חנוך" ראה באוה"ת בראשית כרך ב דרושים לחנוכה שב, ב שהוא מלשון "חנוך" והשייכות דוקא לנעל.

51 ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים

گفتار مورد اشاره این گفته را توضیح می‌دهد که سندل[فون] از دعاهای اسرائیل برای سرورش تاج‌هایی می‌بافد؛ و یادآور می‌شود که «سندل» واژهٔ ترجوم برای کفش است.

יادداشت־קט

לקו"ת שה"ש מג, ג ואילך.

52 מה יפו פעמיך בנעלים

یاران، عروس (اسرائیل) را می‌ستایند: «چه زیباست گام‌هایت در نعلین، ای دختر شاهزاده.» آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) برای معنای کفش، به گفتار خود دربارهٔ این آیه ارجاع می‌دهد.

Song of Songs 7:2 שיר השירים ז:ב

מה־יפּוֹ פַּעֲמֶיךָ בְּנַעֲלִים בַּת־נָדִיב חֲמוּקֵי יָרֵכֶיךָ כִּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יָדֶי אִמֶּךָ:

How beautiful are thy steps in sandals, O prince's daughter!
The roundings of thy thighs are like the links of a chain, The
work of the hands of a skilled workman.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

בנד 14

53 ויגרש את האדם

ה' انسان را از عدن بیرون می‌راند و کروبیان را می‌گمارد تا از راه درخت حیات پاسداری کنند؛ این امر بازتاب‌دهندهٔ پوشیدگی زمخت‌تر پس از گناه است.

Genesis 3:24 בראשית ג:כ"ד

וַיִּגְרַשׁ אֶת־הָאָדָם וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם לְגַרְעֵדֹן אֶת־הַכְּרֻבִּים וְאֵת לֶהֱט חֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת־דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים:

So He drove out the man; and He placed at the east of the garden of Eden the cherubim, and the flaming sword which
turned every way, to keep the way to the tree of life.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادداشت־קט

בראשית ג, כד.

בנד 15

54 משמח חתן וכלה

متن بركات عروسی: «شادي فراوان عطا كن» با عبارت «آن‌که داماد و عروس را شاد می‌کند» پایان می‌یابد، و «آن‌که آفرید» با عبارت «آن‌که داماد را با عروس شاد می‌کند» پایان می‌یابد.

Ketubot 8a:5–6 כתובות ח' א:ה'–ו'

"שִׁמְחַת מְשָׁמֵחַ רִיעִים הָאֱהוּבִים, כְּשִׁמְחַת יִצִּירָךְ בְּגֵן עֵדֶן מִקְדָּם, בְּרוּךְ אַתָּה ה', מְשַׁמֵּחַ חֵתָן וְכֹלֶה". "בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר

دربارهٔ این نسخه

.the notes و our explanations, the English translation, This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) از طریق سفاریا: (Public Domain); Kehot Publication Society (CC-BY-NC); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Wikisource (CC-BY-SA); Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Daf Shevui (CCO); Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانهٔ لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از likuteitorah.com/fa/torah-ohr/bereishis/6

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، רב ליوی بییتשאק